

Právní problematika v OV

- ▶ Občan je takový člen obce, který užívá práva a plní povinnosti definované zákonem.
- ▶ Zařazení příslušných témat do výuky OV. Jsou zde rozvíjeny základy „právního vědomí“ a „právní gramotnosti.“
- ▶ Složky právního vědomí:
 - ▶ Intelektuální - znalost práva,
 - ▶ hodnotící - postoj k právu/mínění o právu.
 - ▶ Zde také - emocionální - pocity, nálady v rámci reakcí na události/jevy spojené s právem,

- ▶ Právní gramotnost - porozumění právním pojmům a jednání v běžném životě na základě tohoto porozumění (základní orientace v zákonech, uzavírání běžných smluv). Akcent na dovednostní složku.

- ▶ Souvislost s občanskými kompetencemi - „*chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu*”
- ▶ Obsahově zejména tematický okruh Člověk, stát a právo, Občan a právo

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-4-01 *rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky*
- VO-9-4-02 *rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu*
- VO-9-4-03 *objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů*
- VO-9-4-04 *vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů*
- VO-9-4-05 *přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu*
- VO-9-4-06 *objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství*
- VO-9-4-07 *provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci*
- VO-9-4-08 *dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování*
- VO-9-4-09 *rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů*
- VO-9-4-10 *rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady*
- VO-9-4-11 *diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání*

OBČAN A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

- *objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy*
- *uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují*
- *rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady*
- *vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů*
- *na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy včetně jejích všeobecných podmínek*
- *rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení*

- ▶ Poskytuje základy práva:
- ▶ ústavního,
- ▶ občanského,
- ▶ rodinného,
- ▶ pracovního,
- ▶ trestního,
- ▶ správního,
- ▶ finančního.

- ▶ komplexní orientace na rozvoj žákovských kompetencí, které jsou důležité pro jeho život ve společnosti,
- ▶ Metodické postupy: vysvětlování v rámci frontální výuky spojené se:
- ▶ skupinovou prací, diskusí, aktivizačními metodami (did. hry, hraní rolí, simulace)

Příklady aktivit

- ▶ Aktivity v tématu „Právní řád ČR“
 - „Protiprávní činy“
 - „Vlastnictví“
 - „Základní práva a svobody“

Dostupné na: <http://odpovedneobcanstvi.cz/materialy/>

Další materiály na: <https://streetlaw.eu/vse-na-jednom-miste/>

Ekonomická problematika v OV 1.část

- ▶ Ekonomická problematika ve Vko zejména v tematickém okruhu
- ▶ Stát a hospodářství, učivo: majetek a vlastnictví, peníze, výroba-obchod-sloužby, principy tržního hospodářství
- ▶ Koncepce rozvoje finanční gramotnosti

- ▶ *Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.*

Složky finanční gramotnosti

- ▶ *Peněžní gramotnost*
- ▶ *Cenová gramotnost*
- ▶ *Rozpočtová gramotnost*

- ▶ *Okruhy učiva: Peníze*
 - ▶ *Hospodaření domácnosti*
 - ▶ *Finanční produkty*

Standardy finanční gramotnosti

- ▶ Okruh učiva: **PENÍZE**
- ▶ *Obsah:*
- ▶ nakládání s penězi
- ▶ tvorba ceny
- ▶ inflace
- ▶ *Výstup žáka:*
- ▶ na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení
- ▶ na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH
- ▶ objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny
- ▶ popíše vliv inflace na hodnotu peněz

- ▶ Okruh učiva: **HOSPODAŘENÍ DOMÁCNOSTI**
- ▶ *Obsah:*
- ▶ rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti
- ▶ základní práva spotřebitelů
- ▶ *Výstup žáka:*
- ▶ sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů
- ▶ objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
- ▶ vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

- ▶ Okruh učiva: **FINANČNÍ PRODUKTY**
- ▶ **Obsah:**
- ▶ služby bank, aktivní a pasivní operace
- ▶ produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků
- ▶ pojištění
- ▶ úročení
- ▶ **Výstup žáka:**
- ▶ uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- ▶ uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice)
- ▶ uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing)
- ▶ vysvětlí význam úroku placeného a přijatého
- ▶ uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít

- ▶ Metodické postupy: užití monologických, dialogických metod, formy skupinové práce, využití finanční matematiky, práce s internetem, textem, řešení modelových situací.

- ▶ Poměrně rozsáhlá metodická podpora, množství nejrůznějších materiálů do výuky (online dostupnost):
- ▶ ROZCESTNÍK: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2939>
- ▶ *Metodická doporučení pro výuku finanční gramotnosti* (NÚV, 2013)
- ▶ *Finanční gramotnost ve výuce. Metodická příručka* (NÚV/VÚP, 2011)
- ▶ *Gramotnosti ve vzdělávání. Soubor studií* (VÚP, 2011)
- ▶ *Finanční gramotnost: obsah a příklady z praxe škol* (NÚOV, 2008)
- ▶ *Finanční gramotnost: úlohy a metodika* (NÚOV, 2009)
<http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2939>

Právní a ekonomická problematika - literatura a zdroje

- ▶ Balabán, Z., Noveský, I. Slabikář finanční gramotnosti. Praha 2009.
- ▶ Holcová, I. a kol. Ochrana autorských práv. MŠMT.
- ▶ Klínský, P., Chromá, D. Finanční gramotnost. Úlohy a metodika. Praha 2009.
- ▶ Klínský, P. a kol. Finanční gramotnost. Obsah a příklady z praxe škol. Praha 2008.
- ▶ Lencz, L. Etická výchova II. Praha 2005.
- ▶ Nové horizonty výchovy k občanství. Olomouc 2001.
- ▶ Pike, G., Selby, D. Cvičení a hry pro globální výchovu. Praha 2000.
- ▶ Právo pro každého. Praha 2001.
- ▶ Skořepa, M., Skořepová, E. Finanční a ekonomická gramotnost. Praha 2008.
- ▶ Tomancová, J. Základy práva pro školy. Sevt 2007.
- ▶ Zouhar, J. Kotík, J. Právní vědomí-paragraf 11/55.